

## **Asttiri Mas'aafaa Geluwaa**

Asttiri mas'aafan odetteedda taarikii Paarise kaatii balguwaa aatsiyaa sa'aan poletteeddawaa. He taarikii Astteera bare wolk'k'aama s'alaaninne bare asaa siik'iyaa wolk'k'aama siik'uwaan, morkketuu gadiyaappe d'ayssana haniyaa bare asaa ashsheeda, Ayhudati taarikiyaa minisiide ode. Ha mas'aafay Ayhudatuu bonchchiyaa, Puriima geetettiyaa erettiyaa baalaa doometsaanne Aa birshshetsaa loytsiide ode.

### **Shemppatuwaa Ubbatoo Imetteedda K'antsa K'ofatuwaa**

Asttira Kaatetaaddu 1:1–2:23

Haamaani Ayhudatuwaa D'ayssanaw

Halchcheedda 3:1–5:14

Haamaana Bolla Hayk'k'uu Pirddetteedda 6:1–7:10

Ayhudatuu Barenttu Morkketuwaa Kushiya C'igeteeddino 8:1–10:3

### **Astteera Kaatetaaddu**

(1:1–2:23)

*Kaatatta Ass's'iina Kaatiyaa Ars's'ekisisa Aza-zuwaa Is's'aaddu*

<sup>1-2</sup> Hawe Kaatii Ars's'ekissisi Hindde gadiyaappe Top'p'iyaa gadiyaa gakkanaw de'iyaa, s'eetanne laatamanne laappun biittatuwaa mooddiyaa wode haneeddabaa. I uttiide

mooddiyaa waanna katamay kaatii de'iyasaa Suusa geetettee.

<sup>3</sup> I kaateteedda heezzentso laytsan, bareppe garssanna mooddiyaawanttoonne aanana ootsiyaawanttoo baalaa giigisseedda. He baalaa sa'aan Meedoonanne Parisse gadiyaa ola gadaawatuu, gadiyaa kaappatuunne ayissiyaawanttu beetteeddino.

<sup>4</sup> Kaatii itti s'eetanne hospun tammu gallassaa kumentsaa bare kawutetsaa duretetsaanne bare bonchcho anggaa ubbaa c'ora gallassaa untuntta besseedda.

<sup>5</sup> He gallassatuwaappe guyyiyaan, kaatii k'aykka hara laappun gallassaw gam"iyaa baalaa, Suusa kataman kaatii de'iyasaa, duriyaappe man'k'uwaaw gakanaw de'iyaa asaa ubbaw giigisseedda. He baallay kaatiyaa golliyaa ataakilttiyaa sa'aan giigeedda.

<sup>6</sup> He sa'aan de'iyaa dabaabay, liinuwaappe dadetteedda bootsaanne saluwaa malatiyaa garidatuwaan puulatti utteedda. Gaardatuukka bootsanne ochchaa teeraa malatiyaa lo"o liinuwaaw bak'etsaan aatsina, Ibinabaradiyaa geetettiyaa shuchchaappe oosetteedda tuussaa bollan de'iyaa biraa migidatuwaan kak'etti utteeddino. K'ay work'k'aappenne biraappe oosetteedda arssatuu, dumma dumma malay de'iyaa al"o shuchchatuwaappenne ink'k'otuwaappe oosetteedda baasuwaan maaran yegetti utteeddino.

<sup>7</sup> Ittuu ittuwaappe dumma gideedda work'k'aa burc'c'ukkuwaan ushay asaw imettee; kaatiikka

bare lo"otetsaan daro lo"a woyniyaa eessaa darssi immeedda.

<sup>8</sup> Itti itti Asay bare koyowaa keeshshaa ushee; hewaa kaatii kasetiide, bare k'oomatoo odi wotseedda.

<sup>9</sup> He wode kaatata Ass's'iinakka mac'c'a asaa baalaa kaatiyaa gollen giigissaaddu.

<sup>10</sup> Shoobii doometteedda laappuntsa gallassi, Kaatii Ars's'ekissisi woyniyaa eessaa aliide nashetteedda wode, bare k'oomatuwaa Mahumaana, Biztta, Harbboona, Biigita, Abaagita, Zetaaranne Karkkaasa geetettiyyaa laappun goyreteeddawantta s'eesiide,

<sup>11</sup> «Kaatatto Ass's'iino kawutetsaa kallachchaa wosisiide, haa akkiide yiite» yaagiide azazeedda. Ayaw gooppe, Aa loytsa malaa lo"a gidiyaa diraw, kaappatuunne Asay ubbay izo be'ana mala, kaatii koyeedda.

<sup>12</sup> Shin kaatiyaa azazuwaa suntsatuu odina, kaatata Ass's'iina kaatiyaa sintsaw yeennan is's'aaddu. Hewe kaatiyaa hank'k'uwaan eetseedda.

<sup>13-14</sup> Hewaa diraw, kaatii bare sints shiik'anawunne bare kawutetsaa garssan wolk'k'aama maatay de'iyaa laappun Paarisenne Meedoona suntsatuwaa S'eesiide gelisseedda. Unttuntu Karshshaana, Shetaara, Adimaata, Tarsseesa, Mereesa, Marssananne Mamukaana geetettiino. He asatuu aad'd'eeda eranchchanne he gadiyaa higgiiyaa ubbaanne de'uwwaa wogaa minisiide eriino. Hawaa malabaw kaatii ubbaa wodekka untuntta oochchee.

<sup>15</sup> Kaatii untuntta, «Taani, Kaatii Ars's'ekissisi, ta goyretowanttu bolla kiittina, kaatata Ass's'iina

ta azazuwaa polennan is's'aaddu. Hewaa diraw, higgii odiyaa maaran izo waatanaw bessii?» yaagiide oochcheedda.

<sup>16</sup> Hewaappe guyye untuntuppe ittuu, Mamukaani kaatiyaa sintsaaninne kaappatuu sintsan zaariide, Hawaadan yaageedda; «kaatata Ass's'iina kaatiyaa s'alala gidennaan de'ishshin, Aa kaappatuwaa ubbaanne Aa kawutetsaa ubbaa gidduwaan de'iyaa asaa ubbaa naak'k'aaddu.

<sup>17</sup> Ayaw gooppe, ha kawutetsaa gidдон de'iyaa mac'c'a Asay ubbay kaatata Ass's'iina ootseeddawaa sisiide, bare asinaa asinaa kad'anaw doommana. Untuntukka, «Kaatii Ars's'ekissisi barekko yaanaadan s'eegissina, kaatata Ass's'iina is's'abeykkeeyye!» yaagana.

<sup>18</sup> Hewaa s'alalaa gidennaan, Paarisenne Meedoona kaappatuu machatuu hawaa siseedda wode, hachche away wullanawukka barenttu asinatuwaa hewaadan giide kad'ana. Hewan machchetuwaappenne asinatuwaappe gidduwaan kad'iinne hank'k'uu darana.

<sup>19</sup> «Hewaa diraw kaatiyaw, neeni dosooppe, Ass's'iina laa'entso ne sintsa aad'd'ennaadan diggiyaa awaayuwaa kessa; he awaayuukka laa'entso laamettenna mala, Paarisenne Meedoona higgiiyaa gidдон s'aafetto. Hewaappe guyyiyaan, Aa kaatato gidiiyaa bonchchuwaa iippe keekkiyaa harariw imma.

<sup>20</sup> Ayaw gooppe, ha neeni aatseedda awaayuu ha wolk'k'aama kawutetsan ubbaan odettiyyaa wode, itti itti machata dure gidina, mank'k'o gidina, shaakkennan bare asinaa bonchchana» yaageedda.

<sup>21</sup> Hewaappe guyye kaatiinne Aa kaappatuu ha zoriyaan nashetteeddino. Hewaa diraw, Mmukaani geeddawaadan kaatii ootseedda.

<sup>22</sup> I bare kawutetsaa gidдон de'iyaa dumma dumma biittatuwaa ubbaw untunttu pidoliyaaninne untunttu k'aalan s'aafiide, dabddaabbiyaa kiitteedda; he awaayuu, itti itti asinay bare golliyaa golliyaa ayissanawunne bare k'aalaan haasayanaw kaappuwaa gidiyaawaa odee.

## 2

### *Astteera Kaatatto Gidaaddu*

<sup>1</sup> Hewaappe simmiide, Kaatiyaa Ars's'ekisisa hank'k'uu dochcheedda; Ass's'iina ootseeddabaanne ikka Izi bollan kesseedda awaayuwaabaa k'oppeedda.

<sup>2</sup> He wode kaatiyaa gollen ootsiyaa k'oomatuu Aa hawaadan yaageeddino; «Lo"o malaana de'iyaa wodoro mac'c'a naanaa koyiide, kaatiyaw ahana mala,

<sup>3</sup> ne kawutetsaa gidduwaan de'iyaa biittatuwaa ubbaan kaappatuwaa suntsaa. Untunttukka lo"o malaanna de'iyaa wodoro mac'c'a naanaa dooriide, Suusa katamaa ahiide, mac'c'a asaw giigeedda gollen wotsino. Hewan he mac'c'a asaa gollew halaafe gidiyaa kaatiyaa goyruwaa Hegaaya kushiyan untunttu de'ishshin, untunttu malaa loytsiyaabay untunttoo imetto.

<sup>4</sup> Hewaappe guyyiyaan, kaatiyaa ubbaappe aad'd'a nashechiyaa gellayatta Ass's'iini kotan kaatato gidu» yaageeddino. Hewaappe guyye

ha zorii kaatiyaa nashechcheedda diraw, kaatii hewaadan ootseedda.

<sup>5</sup> Hewan Suusa kataman kaatii de'iyaa saan itti Marddikiyoosa geetettiyaa Ayhuda gadiyaa Asay de'ee. Ikka Yaa'iira na'aa; Yaa'iiri Shim"a na'aa; Shim"i Biiniyaama zariyaa gideedda K'iisa na'aa.

<sup>6</sup> Baabloone Kaatii Naabukadanas'oore Yihudaa Kaatiyaa Yo'aakiinanne hara Ayhuda asaa olan omoodiide afeedda wode, Marddokiyoosi Yerusaalameppe untuntunna ittippe beeddawaa.

<sup>7</sup> I he gadiyaan de'iidde, bare aawuwaa ishaa naatto, Ibrayis'se k'aalan Hadaaso geetettiyaa aatanne aawuu hayk'k'eedda Astteero barenana wotsiide dichchee. Izi aawunne aata hayk'k'owaappe guyyiyaan, Marddokiyoosi izo afiide, bare mac'c'a naatto ootsiidde dichcheedda. Astteera med'ankka geesankka loytsa malaa lo"a.

<sup>8</sup> Kaatii kesseedda awaayuwaanne azazuwaa maaran, kaatii de'iyaasaa Suusa katamaa kaatiyaa golliyaa yeedda dooretteedda Hagaye aawotetsan utteedda c'ora wodorotuwaappe ittinna Astteero. Izakka yaade, mac'c'a asaw giigeedda golle halaafe gideedda Hegaaya giyaawaa aawotetsan uttaaddu.

<sup>9</sup> Hegaayi Asttirin, loytsi nashetteedda; iza Aa sintsan nashshuwaa demaaddu. Yaatiide ellekka maanaw k'umaanne bollaa okettiyaawaa iziw im-meedda. K'ay iziw ootsanaw kaatiyaa golliyaappe dooretteedda laappun danggaas'iretuwaa suntsi-ide, mac'c'a asaw giigeedda gollen, kifiliyaa ub-

baappe aad'd'iide lo"iyaa kifiliyaan oonne I dang-gaas'iretuwaa afiide wotseedda.

<sup>10</sup> Marddokiyoosi iziw kasetiide odeed-dawaadan, Astteera hak'a asaappenttonne O k'omentto owunne odabeykku.

<sup>11</sup> K'aykka Marddokiyoosi Asttiri pas'atetsaanne iziw haniyaawaa eranaw, mac'c'a asaa golliyya dabaabaappe sintsanna gallasaan gallasaan yaanne haanne hamettee.

<sup>12</sup> Itti itti gellayatta kaatiyaakko gelanaappe kasetaade mac'c'awanttoo azazetto maaraadan, Iza itti laysaa kumentsaa bare malaa loytsaade gam"aw; hewekka, koyro usuppun aginaa karbbiyaa zayitiyaan gorppettaadde gam"aade, laa'entso usuppun aginaa k'ay, lo"o sawiyaa shittuwaaninne malaa loytsiyaaban gorppettaw.

<sup>13</sup> Hewaappe guyyiyaan, itti gellayatta kaatiyaakko geliyaa wodii gakkiiyaa wode, Iza koyowe ubbay immetina, mac'c'a asaa golliyaappe kesaade, kaatii de'iyaa sa'aa gelaw.

<sup>14</sup> K'amma gelaade, kaatiyaanna ak'eedawaappe hini baggan, wonttina guura kesaw. Kaatiyaanna ak'i keseedda mac'c'awanttu de'iyaa hara golliyya izo afiino. He golliyaw halaafe gidiyaa kaatiyaa goyruu Sha'ishagaazi izo naagee. Kaatii dosiidenne I suntsaa s'eeseedda, «Ebelo ahite» gaana d'ayooppe, Aa laa'entso kaatiyaakko gelanaw danddayukku.

<sup>15</sup> Hewaa gidooode, kaatiyaakko geliyaa kaalay Astteero gakeedda. Astteera Marddikiyoosa aawuwaa ishaa Abihayila naatto; Marddokiyoosi bare naatto ootsiide dichcheedaano. Iza mac'c'a Asay giigiyya gollew halaafe gidiyaa kaatiyaa

goyruu Hegaayi zoreeddawaappe attina Iza ayinne oochabeykku. O be'eedda ubbay I malaa nashsheedda.

<sup>16</sup> Ars's'ekissisi kaateteedda laappuntsa laytsan, Tebeeta geetettiyaa tammantsa aginaan Astteero kaatii de'iyaa sa'aa afeedda.

<sup>17</sup> Kaatii hara mac'c'awanttu ubbaappe aatsiide, izo doseeddanne hara wodorotuwaa ubbaappe izin nashetteedda. Hewaa diraw, kawutetsaa kallachchaa I huup'iyaan wotsiidde, izo Ass's'iini sa'aan kaatato ootseedda.

<sup>18</sup> Hewaappe guyyiyaan, kaatii Asttiri bonchchoo wolk'k'aama baalaa giigissiide, mooddiyaawanttanne aanana ootsiyaawantta s'eeseedda. K'ay bare kawutetsaa gidдон nashechchaa baalay bonchchettana mala awaayiide, imotaakka bare keekatetsaa keeshshaa immeedda.

### *Marddokiyoosi Kaatiyaa Shemppuwaa Ashsheeda*

<sup>19</sup> Wodoratuu laa"entsuwaa shiik'eedda wode Marddokiyoosi kaatiyaa golle penggiyaan matay immetina utteedda.

<sup>20</sup> Astteera hak'a asaappenttonne O k'omentto oonne odabeykku. O Marddokiyoosi, «Odoppa» geedda diraw, kase na'atetsaan azazettiyaawaadan, ha"ikka aw azazettaaddu.

<sup>21</sup> Marddokiyoosi kaatiyaa golle penggiyaan utteedda he wode, kaatii de'iyaa kifiletuwaa geliyaa penggiyaa naagiya kaatiyaa goyretowanttuppe laa"atuu, Bigitaaninne Tereshi kaatiyaa Ars's'ekissiisa morkkiide, wod'anaw mak'etteeddinno.



<sup>22</sup> Unttuntu mak'k'uwaa Marddokiyoosi sisiide, Kaatatti Asttiriw odina, izakka Marddikiyoosa suntsan kaatiyaw odaaddu.

<sup>23</sup> Kaatii yewuwaa loytsiide, k'oriide s'eelliyaa wode, yewuu tuma gidiide beettina, he laa"u asatuwaa koc'aan kak'k'iide wod'eedda. Ha hanotet-saykka Kaatiyaa Ars's'ekisisa Taarikiyaa S'aafiyaa mas'aafan I de'iyaa sa'aan s'aafetteedda.

### 3

*Haamaani      Ayhudatuwaa      D'ayssanaw*  
*Halchcheedda*  
*(3:5-14)*

<sup>1</sup> Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Ars's'ekissisi Haamaana suntsatetsaa d'ok'k'isiide, bare kaappatoo kaappuwaa ootsiide suntseedda. Hamadaatta na'aa Haamaan Ayhudatuwaa morkkiyaa, Agaaga zariyaa.

<sup>2</sup> Kaatii azazi wotseedda diraw, kaatiyaa golliyaa penggiyaan de'iyaa kaappatuu ubbatuu Haamani aad'd'iyaa wode, gulbbatiide Aa bonchchiino. Gido shin, Marddokiyoosi Haamaanaw gulbbatennaanne bonchchennaan is's'eedda.

<sup>3</sup> He wodiyaan kaatiyaa golliyaa penggiyaan de'iyaa kaappatuu Marddikiyoosa, «Kaatiyaa aza-zuwaa polennan ayaw is's'ay?» yaagiide,

<sup>4</sup> hachche hachche odiino; shin I untuntu odiyaawaa sisanaw koyyibeenna. Ubbaa k'ay, «Taani Ayhuda asaa gidiyaa diraw, Haamaanaw gulbbatanawunne Aa bonchchanaw danddaykke» yaageedda.

Hewaappe guyyiyaan untunttu, «Ha Marddokiyoosi odiyaa gaasuwaawaa sisiide, Haamani waananddeeshsha!» giidde, aw odeeddino.

<sup>5</sup> Marddokiyoosi barew gulbbatennawaanne barena bonchchennawaa Haamani ereedda wode, hank'k'uwaawaa tamaadan ees's'i kesseedda.

<sup>6</sup> Hewaawaa bollakka k'ay, Marddokiyoosi Ayhuda asaa gidiaawaa ereedda; Aa s'alalaa wod'iyaaawe laafabaa giide k'oppeedda diraw, Ars's'ekisisa kawutetsaa gidduwaan de'iyaa Ayhuda zariyaa ubbaawod'anaw halchcheedda.

<sup>7</sup> Ars's'ekissisi kaateteedda tammanne laa'entso laytsan, Nisaana geetettiyaa koyro aginaan, Ayhudatuwaawaa wod'iyaa aginaanne gallassaa eranaw, Puriima geetettiyaa saamaa Aa sintsan yegganaadan, Haamani azazeedda. He saamay wod'd'eedda maaran, Adaare geetettiyaa tammanne laa'entsa aginaan, tammanne heezzentso gallassay Ayhudatuu wuriyaa gallassaa gidiaawe k'ashetteedda.

<sup>8</sup> Hewaappe guyyiyaan, Haamani Kaatiyaa Ars's'ekissisaw Hawaadan yaagiide odeedda; «Ne kawutetsaa gidduwaan mule sa'aan laalettiide de'iyaa itti zare asatuu de'iino; untunttu de'uwaawaa maaray hara asaa ubbaawaappe dumma; hewaawaa s'alalaa gidennaan, untunttu kaatiyaa higgiiyawukka moodettikkino. Hewaawaa diraw, neeni untunttu de'iino gaade c'o"u gooppe, hewe lo"agidenna.

<sup>9</sup> Hewaawaa diraw kaatiyaw, ha k'ofay neena nashechchooppe, ha asatuwaawaa wod'i d'ayssana mala, awaayuwaa kessa. Hewaawaa ne ootsooppe,

taani 340,000 kiilo giraamiyaa dees'iyaa biraa kaatiyaa miishshaa minjjiyaa gollew gelissanaadan, ha oosuwaa ootsiyaawanttoo immana» yaageedda.

<sup>10</sup> Hewaappe guyye kaatii bare maataa erisanaw awaayuwaa bolla wotsiyaa migiduwaa maatafaa bare birad'd'iyaaappe kessiide, Ayhudatuu morkkiyaa, Agaaga zariyaa, Hammadaata na'aa Haamaanassi immeedda.

<sup>11</sup> Kaatii Haamana, «Neeni immana geedda biray ne matan de'o; shin ha asatuwaa bolla ne doseeddawaa kiiteta» yaageedda.

<sup>12</sup> Hewaa diraw, koyro aginaan, tammanne heezzentso gallassan, Haamani kaatiyaa s'aafetuwwa s'eegeedda. He awaayuu biittaa ubbaan de'iyaa asaw dumma dumma k'aalaaninne dumma dumma pidoliyaan s'aafettiide, kaatiyaappe garssanna gadiyaa mooddiyaawanttukko, awuraajjaa mooddiyaawanttukkonne deriyaa kaappatuu ubbaakko kiitettanaadan azazeedda. Awaayuukka Kaatiyaa Ars's'ekisisa suntsaan s'aafettiide, migiduwwa maatafay Aa bolla wod'd'owaappe guyye,

<sup>13</sup> elleelli wotsanchchatuu Aa kawutetsaa gadiyaa ubbaa gatsanaadan kiitetteeddino. He awaayuu, «Adaare giyaa tammanne laa'entso aginaan tammanne heezzentso gallassan, Ayhuda ubbaa, yalaga, c'ima, mac'c'awaa, attumawaa, naanaakka ashshenan mes's'i itti gallassi wurssi wod'ite; untunttu ak'uwaakka bonk'k'ite» yaagee.

<sup>14</sup> Hewaa diraw, he keereedda gallassay gakkiiyaa wode, Asay ubbay gigettanaadan, he

azazuu biittaw ubbaw s'aafetiidde kiitetteedda.

<sup>15</sup> Kaatiyaa azazuwaan elleelli wotsanchchatuu biittaa ubbaakka kiitaa gatseeddino. K'ay Suusa kataman kaatiyaa golliyaa heeraan s'aafetteedda higgii imetteedda. Yaatina, Suusa katamaa Asay ubbay shabbiretteedda. Shin kaatiinne Haamani ittippe uttiide, miino.

## 4

*Marddokiyoosi      Astteero      Maaduwaa  
Woosseedda*

<sup>1</sup> Marddokiyoosi ha haneeddabaa ubbaa siseedda wode, kayyottiide bare mayuwaa peed'eedda; maak'iyaa mayyeedda; bare huup'iyankka bidintsaa kikifeedda. Bare kooshshaakka d'ok'k'u ootsiide, seela yeekuwa yeekkiide, katamaa gidon yuuyyeedda.

<sup>2</sup> Kaatiyaa golliyaa geliyaa penggiyaa gakkanaw beedda; shin gelanaw danddayibeenna. Ayaw gooppe, maak'iyaa mayyiide, kaatiyaa golliyaa gelanaw oonne danddayettenna.

<sup>3</sup> Kaatiyaa awaayuu sisetteedda biittaa ubbaan Ayhudatuu gidon wolk'k'aama kayyuu, s'oomay, yeekuunne zilaassay doometteedda. Unttuntuppe darotuukka k'ay maak'iyaa mic'c'iide, kayyottanaw bidintsaan kakafiidde utteeddino.

<sup>4</sup> Kaatatti Asttiri danggaas'iretuunne izo naagiyaa suntsatuu yiide, Marddokiyoosabaa iziw odeedda wode, Aa loytsi kayyottaaddu. Marddokiyoosi waaruwaa kesi diggiide mayyana mala, aw hara mayuwaa kiittaaddu; shin I akkenan is's'eedda.

<sup>5</sup> Hewaappe guyyiyaan Astteera, kaatii iziwootsanaadan wotseedda Hataaka giyaa goyretowaa s'eegaade, Marddikiyoosa metuu ayeentonne k'ay I ayaw kayyottinttonne erana mala, aakko kiittaaddu.

<sup>6</sup> Hataaki kaatiyaa golliyyaa geliyaa penggiyaa mata dabaaban de'iyaa Marddokiyoosakko beedda.

<sup>7</sup> Marddokiyoosi, bare bolla gakeeddawaa ubbaa k'onc'c'isside, aw odeedda. K'aykka Ayhudatuwaa wod'eedda wurssanaw Haamani kaatiyaa miishshaa minjjiyaa gollew immanaw geppeedda shaluwaa likkiyaana ubbay attenan geeshshiide odeedda.

<sup>8</sup> Hewaa s'alalaa gidennaan, Ayhudatuwaa wurssanaw Suusan keseedda awaayuu s'aafetteedda warak'ataakka Hataakaw immiide, hewaa Asttiriw immanaadaaninne haniyaawaa ubbaa iziwoodanaadan odeedda. K'ay Astteera kaatiyaakko gelaade, bare Asay wurennaadan gaannatana mala, Hataakaw odeedda.

<sup>9</sup> Hataaki yiide, Marddokiyoosi kiitteeddawaa ubbaa Asttiriw odeedda.

<sup>10</sup> Astteera Hataaka zaaraadde, Marddokiyoosakko hawaadan yaagaadde kiittaaddu;

<sup>11</sup> «Higgii, «Mac'c'awaa gidina, attumawaa gidina, ooninne s'eegettennan de'iide, kaatiyaanna gaketanaw kaatiyaa golliyyaa giddo dabaabaa gelooppe, hayk'k'o. Shin I s'eegettennan kaatiyaakko geliyaa wode, kaatii work'k'aappe oosetteedda bare kawutetsaa s'am"aa s'eeraa aakko zaariide bessooppe, he uraa s'alalay atto» yaagee. Ha higgiiyaa kaatiyaanna

zorettiyaawanttuppe biide, c'oo asaa gakkanaw de'iyaa Asay ubbay ereedda. Shin taani hattamu gallassaa gidoodeppe kaatiyaakko gelanaw s'eesetta erikke» yaagaaddu.

<sup>12</sup> Marddokiyoosi Astteera kiitteedda kiitaa siseeddawaappe guyyiyaan,

<sup>13</sup> iziw zaaruwaa kiittiidde, hawaadan yaageedda; «Neeni, «Taani kaatiyaa gollen de'iyaa diraw, hara Ayhudatuwaappe attina, taana bochchiyaawe baawa» gaade k'oppoppa!

<sup>14</sup> Neeni hawaa mala wodiyaan c'o"u gooppe, Ayhudatoo maaduu hara saappe yaanawaa. Untunttukka tumuppe attana; shin neeninne ne aawuwaa golliyyaa Asay d'ayana. Neeni kaatato gidaade yeeddawe hawaa mala wodiyaassenttonne ooni erii?» yaageedda.

<sup>15</sup> Astteera Marddokiyoosaw hawaadan yaa-gaadde zaaraadde kiittaaddu;

<sup>16</sup> «Baade Suusa de'iyaa Ayhudatuwaa ubbaa ittippe shiishsha. S'oomiidde, taw woossite. Heezzu gallassaynne heezzu k'ammay wuranaw, k'uma mooppite; haatsaa ushoppite. Taanikka ta danggaas'iretuwaana hewaadan s'oomana. Hewaappe guyyiyaan, I ubbaa higgayan te'etteeddawaa gidooppenne, kaatii de'iyaa sa'aa taani gelana. Taani hayk'k'inttonne hayk'k'ana» yaagaaddu.

<sup>17</sup> Marddokiyoosi biide, Astteera Aa azazeed-dawaadan ubbabaa ootseedda.

## 5

*Astteera Shoobiyya Giigissaaddu*

<sup>1</sup> S'oomaa doommoodeppe heezzentso gallassi Astteera kawutetsaa mayuwaa mayyaade, kaatiyaa golleppe sintsa baggana giddo dabaabaa gelaade ek'k'aaddu. He dabaaban kaatii uttiyaa wuyggiyaa araatay de'ee. Kaatiikka bare golliyaa geliyaa penggiyaa s'eeliyaa saan de'iyaa, bare kawutetsaa araan utteedda.

<sup>2</sup> Kaatata Astteera gelaade, giddo dabaaban ek'k'eeddaano kaatii be'iide izin nashetteedda diraw, bare kushiyan de'iyaa work'k'aa s'am"aa iikko mic'c'eedda. Akka shiik'aade s'am"aa s'eeraa bochchaaddu.

<sup>3</sup> Kaatii izo hawaadan yaageedda; «Kaatatti Astteere, neeni taakko ayaw yaad? K'ay neeni taana oochchiyaabay ayee? Haray atto ta kawutetsaappe bagga gidooppenne, taani new immana» yaageedda.

<sup>4</sup> Astteera zaaraadde hawaadan yaagaaddu; «Kaatiyaw, neena nashechchiyaawaa gidooppe, taani new giigisseedda baalaa maanaw neeninne Haamani laa"u hachche yintto dosay» yaagaaddu.

<sup>5</sup> Hewaappe guyyiyaan kaatii, «Nuuni Astteera giigisseedda shoobiyaw baanaw, Haamana ellekka ahite!» yaageedda.

Hewaappe guyye laa"attuukka he sa'aa beed-dino.

<sup>6</sup> Unttuntu ittippe woyniyaa eessaa ushiidde de'ishshin, kaatii laa'entsuwaa Astteero, «Neeni taana woossiyaabay ayee? Taani new immana. K'ay neeni taana oochchiyaabay ayee? Haray atto ta kawutetsaappe bagga gidooppenne, taani ne ooshaa polana» yaageedda.

<sup>7</sup> Astteera zaaraadde hawaadan yaagaaddu;

<sup>8</sup> «Kaatiyaw, neeni taanan nashetteeddawaa gidoope, k'ay taani woossiyaawaa immanawunne ta ooshaa polanaw neeni dosiyaabaa gidoope, wontti ta giigissiyaa hara gibiraw neeninne Haamaani yaanaadan oochchay. Taani ayaa koyintto, he wode new k'onc'c'issana» yaagaaddu.

*Haamaana Mak'k'uwaa*

<sup>9</sup> He gallassi Haamani baalaa saappe kesiide biyaa wode, loytsi nashetteedda diraw, bare wozanaan nooc'u giidde beedda. Shin I kaatiyaa golliyaa geliyaa penggiyaa mataana aad'd'iide biyaa wode, hewan utteedda Marddikiyoosa be'eedda; aw denddibeennawaanne yayyiide kokkoribeennawaa akeekiide, Haamani hank'k'uwaa ees's'i kesseedda.

<sup>10</sup> Gidooppenne, bare hank'k'uwaa danddayiide biide, bare soo gakkeedda.

Hewaappe guyyiyaan, bare laggetuwaanne bare machchato Zereesho ittippe s'eegissiide,

<sup>11</sup> Haamani bare duretetsaa likkiyaa, bare attuma naanaa payduwaa, kaatii barena ubbabaan bonchcheedda bonchchuwaanne hara mooddiyaawanttuppenne kaatiyaa oosanchchatuwaappe aad'd'iyyaa suntsatetsaa aw immiide, wootiide Aa bonchcheeddentto, untuntntoo c'ee'k'k'eedda.

<sup>12</sup> Gujjiidikka Haamani hawaadan yaageedda; «Haray atto kaatata Astteerakka bare giigisseedda shoobiyaw kaatiyaanna baanaw taappe attina, haraa oonanne s'eesabeykku. K'ay wonttikka kaatiyaanna baanaadan taana s'eesa wotsaaddu.

<sup>13</sup> Shin he Ayhuday Marddikiyoosi kaatiyaa golliyaa geliyaa penggiyaan utteeddawaa



be'iyaa wode, ha ubbabaykka taana kalissenna» yaageedda.

<sup>14</sup> He wode Aa machchata Zereeshanne Aa laggetuu ubbay hawaadan yaageeddino; «Neeni ishatamu wad'aa adussa koc'aa esissa; yaataade wontti guuraanna Marddokiyoosi he koc'aan kak'k'etana mala, kaatiyaa oochcha. Hewaappe guyyiyaan, nashettaadde baalaa maanaw ba» yaageeddino. Haamana ha k'ofay nashechcheedda diraw, untunttu geeddawaadan koc'aa giigisiseedda.

## **Haamaane Bolla Hayk'k'uu Pirddetteedda**

### **6**

(6:1–7:10)

#### *Kaatii Marddikiyoosa Bonchcheedda*

<sup>1</sup> He gallassi k'amma kaatiyaa gem"ishuu afenan is's'eedda. Hewaa diraw, kaatii Kaatiyaa Taarikiyaa S'aafiyaa Mas'aafaa ahiide, hewan s'aafetteedda, kase haneedda taariketuwaa wozanaan aatsanaw aw nabbabana mala azazeedda.

<sup>2</sup> Nabbabetteedda taariketuwaappe ittuu Marddokiyoosi ootseeddawaa; hewenne, kaatii de'iyaa kifiliyaa naagiyaa, Bigitaananne Teresha giyaa laa"u goyretteeddawanttu kaatiyaa wod'anaw mak'k'eteedda mak'k'uwaa Marddokiyoosi k'onc'c'isseeddawaa.

<sup>3</sup> Kaatii, «Yaatina, I hawaa k'onc'c'isseeddawoo aw imetteedda suntsatetsay woy gatii ayee?» yaageedda.

Kaatiyaa k'oomatuu zaariide, «Aw ayaynne oosettibeenna» yaageeddino.

<sup>4</sup> Kaatiikka zaariide, «Kaatiyaa golliyaa kare dabaaban oonee de'iyaaawe?» yaageedda. He wode bare giigisseedda koc'aan Marddikiyoosa kak'k'anaw, kaatiyaa oochchana giide, Haamani kaatiyaa golliyaa kare dabaabaa geliidde de'ee.

<sup>5</sup> Kaatiyaa k'oomatuu, «Haamani hawaan de'ee» yaageeddino.

Kaatii zaariide, «Haa gela giite» yaageedda.

<sup>6</sup> Haamani gelowaappe guyyiyaan kaatii, «Kaatii bonchchanaw dosiyaa asaw ay ootsanaw koshshii?» yaagiide oochcheedda.

Hamaani, «Kaatii taappe haraa oona bonchchanaw dosii?» yaagiide bare wozanaan k'oppeedda.

<sup>7-8</sup> Hewaa diraw, Haamani kaatiyaw yaagiide zaareedda; «Kaatii bonchchanaw dosiyaa uraw kaatii mayyi keseedda bare kawutetsaa mayuwaa; bare toggeedda paraanne Aa huup'iyaan wotseedda kallachchaa ahanaadan uda.

<sup>9</sup> Hewaappe guyyiyaan, barenana ootsiyaa mooddiyaawanttuppe itti loytsi bonchchetteeddawaa s'eegissiide, kawutetsaa mayuwaa Aa mayzzanaadaaninne kaatiyaa paran Aa utissiide, katamaa dabaabaa kessanaadan azaza. Yaatooppe he loytsi bonchchetteedda kaappuu Aa sintsan hamettiidde, «Kaatii bonchchanaw dosiyaa uraw hawaadan ootsee» yaagiide awaayo» yaageedda.

<sup>10</sup> Hewaappe guyye kaatii zaariide, Haamana hawaadan yaagiide azazeedda; «Wode

ellekka dendda Kawutetsaa mayuwaanne ta paraa akkaade, ne geeddawaadan Ayhuda Marddokiyoosaw ootsa. I kaatiyaa golliyaa geliyaa penggiyaan de'ee. Ne geeddawaappe ittibaanne ashshoppa» yaageedda.

<sup>11</sup> Hewaa diraw, Haamaani mayuwaanne paraa akiide Marddikiyoosa kawutetsaa mayuwaa mayzziide, kaatiyaa paraa bollan utisseedda. K'ay katamaa dabaaban aappe sintsanna hamettiide, «Kaatii bonchchanaw dosiyaa uraw hawaadan ootsee» yaagiide awaayeedda.

<sup>12</sup> Hewaappe guyyiyaan, Marddokiyoosi kaatiyaa golliyaa pengge guyye simmiide beedda. Shin Haamani daro kayyotteedda diraw, bare deemuwaa gullotteedda, elleelliide bare soo beedda.

<sup>13</sup> Barena gakeeddawaa ubbaa bare machchatti Zereeshiwunne bare laggetuwaa ubbatoo odeedda. Untuntu Aa, «Aa sintsan neeni kunddanaw doommeedda ha bitanii, Marddokiyoosi, Ayhuda asaa gidoope, ne aanana ek'ettaade, Aa s'oonanaw ubbakka danddayakka; tumuppe I neena s'oonana» yaageeddino.

### *Haamani Kak'etteedda*

<sup>14</sup> Untuntu biro hewaa haasayiidde de'ishshin, kaatiyaa goyratuu gakkiiide, Haamana Astteera giigisseedda shoobiyaw elleellisiide afeedino.

## 7

<sup>1</sup> Kaatiinne Haamaani Kaatatti Asttiri baalaa maanaw beeddino.

2 He laa'entso gallassaa shoobiyaw biide, untunttu woyniyaa eessaa ushi de'ishshin, kaatii k'aykka, «Kaatatti Astteere, neeni woossiyaabay ayee? Taani new immana. K'ay neeni taana oochchiyaabay ayee? Haray atto ta kawutetsaappe bagga gidooppenne, taani ne ooshaa polana» yaagiide oochcheedda.

3 Kaatata Astteera zaaraadde yaagaaddu; «Kaatiyaw, neeni taanan nashetteeddawaa gidooppe, k'ay ta ooshaakka polanaw neeni doseeddawaa gidooppe, ta woosaynne ta ooshay taaninne ta Asay hayk'k'ennan attanaassa.

4 Ayaw gooppe, taaninne ta Asay ittuunne attenan wuranaw hayk'k'anawunne d'ayanaw zal"etteeddo. Nuuni zal"eteeddawe mac'c'a ayillen attuma ayiliyaa gidiide de'anaw gidintto, taani c'o"u gaana; ayaw gooppe, hewaa mala metuu kaatiyaa waayissanaw bessiyaawaa gidenna» yaagaaddu.

5 Kaatii Ars's'ekissisi zaariide, «Hewaa ootsanaw s'aleeddawe oonee? I he bitanii hak'an de'ii?» yaagiide Kaatatto Astteero oochcheedda.

6 Astteera, «Nu morkkii, nuuna yederssiyaawe hawaa ha iitaa Haamana» yaagaaddu.

He wode Haamani kaatiyaa sintsaaninne kaatati sintsan daro dagammeedda.

7 Kaatii loytsi hank'k'ettiide, bare utteedda saappe denddi ek'k'iide, kaatiyaa golliyyaa ataak-ilttiyyaa sa'aa beedda. Shin Haamani kaatii Aa bolla iitabaa ahanaw k'achcheeddawaa ereedda diraw, kaatata Astteera Aa hayk'k'uwaappe ashshana mala woossanaw guyye atteedda.

<sup>8</sup> Kaatii kaatiyaa golliyaa ataakilttiyaa saappe simmiide, wontta untunttu woyniyaa eessaa ushiyaa sa'aa geliyaa wode, Haamani Kaatatti Asttirippe maarotaa woosana giide, Aa utteedda gisuwaa bollan guufanneeddawaa be'iide, hank'k'uwaan ees's'i kesiidde «Laa ha bitanii hawaan kaatiyaa gollen, ubbaa k'ay ta sintsan, kaatatina gisanaw koyiiyye?» yaageedda.

Kaatii biro hewaa haasayishin, kaatiyaa suntsatuu yiide, Haamana deemuwaa gulloyeeddino.

<sup>9</sup> K'ay untuntuppe ittuu, Harbboona geetettiyyaa kaatiyaw ootsiyaa goyrettowe, «Kaatiyaw, Haamani neena hayk'k'uwaappe ashsheeda Marddikiyoosa kak'k'ana giide esseedda ishatamu wad'aa koc'ay Aa son de'ee» yaageedda.

Kaatii zaariide, «Haamana afiide, he koc'aan sul-lite!» yaagiide azazeedda.

<sup>10</sup> Hewaa diraw, Marddikiyoosa kak'k'ana giide giigisseedda koc'aan Haamaani kak'etteedda. Hewaappe guyyiyaan, kaatiyaa hank'k'uu dochcheedda.

## 8

*Ayhudatuu Barenttu Morkketuwaa Kushiyya  
C'igeteeddino  
(8:1–10:3)*

<sup>1</sup> Ayhudatuu morkkii Haamaani suletteedda gallassi Kaatii Ars's'ekissisi Haamaana ak'uwaa ubbaa Kaatatti Asttiriw aatsiide immeedda. K'ay

Marddokiyoosi iziw mata dabbo gidiyaawaa Astteera kaatiyaw odaaddu. Hewaa diraw, he gallassappe doommiide, Marddokiyoosi kaatiyaakko gelanaw danddayeedda.

<sup>2</sup> Kaatiikka Haamaanappe guyye akkeedda bare migiduwaaw maatafaa kessiide, Marddokiyoosaw immeedda. Astteera Marddikiyoosa Haamana ak'uwaaw bollan aawoyaade suntsaaddu.

<sup>3</sup> Hewaappe guyyiyaan, Astteera yeekkaadde, kaatiyaa gediyaaw bollan zaara kunddaade, Agaaga zariyaa gideedda Haamani Ayhudatuu bollan tukkeedda iita mak'k'uu kiitaan peeshennaadan kaatiyaa woossaaddu.

<sup>4</sup> Yaatina, kaatii bare work'k'aa s'am"aa iziw mic'c'ina, Aa dendra ek'k'aade, hawaadan yaagaaddu;

<sup>5</sup> «Kaatiyaw, neeni taanan nashetteeddawaa gidooppe, k'ay ta ooshaakka polanaw neeni doseeddawaa gidooppenne ta ooshay bessee gaade k'oppooppe, ne kawutetsaa gidдон de'iyaa Ayhuda ubbaa wurssiide wod'ana mala, Agaaga zariyaa gideedda Hammadaata na'ay Haamani kesseedda awaayuwaa shaariyaa hara awaayuwaa neeni kessanaadan woossay.

<sup>6</sup> Ha ubbaa bashshay ta asaa bollan gakkiiyaa wode, taani waana s'eellanaw danddayayitaa? K'ay ta dabbotuwaakka ubbaa d'ayssiyaa wode, taani waana s'eellanaw danddayayitaa?» yaagaaddu.

<sup>7</sup> Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Ars's'ekissisi, Kaatatto Astteeronne Ayhuda Marddikiyoosa hawaadan yaageedda; «Haamani Ayhudatuwaaw wod'anaw awaayuwaa kesseedda diraw,

taani mitsaa koc'aan Aa kak'isseeddawaanne  
Aa ak'uwaakka ubbaa Kaatatti Asttiriw  
immeeddawaa hinttenttu eriita.

<sup>8</sup> Gidooppenne, kaatiyaa golliyaa maatafay  
wod'd'ina, kaatiyaa suntsan keseedda awaayuu  
laamettanaw danddayenna. Hewaa diraw,  
hinttenttu hinttenttu baggana Ayhudatuwaa  
go'anaw koyeeddawaa s'aafite. Hewaa ta suntsan  
s'aafiide, kaatiyaa maatafaa Aa bollan wotsite»  
yaageedda.

<sup>9</sup> Siiwaana giyaa heezzentso aginaan, laata-  
manne heezzentso gallasan, Marddokiyoosi  
kaatiyaa s'aafetuwwa s'eegeedda; Hinddeppe  
Top'p'iyaa gakkanaw de'iyaa, s'eetanne  
laatamanne laappun biittatuwwa kaatiyaappe  
garssana mooddiyaawanttoo Ayhudatoo,  
awuraajjaa mooddiyaawanttoonni gadiyaa  
kaappatoo yeddiyaa awaayuwaa ubbabaa  
s'aafiseedda. Awaayuu dumma dumma  
k'aalaaninne dumma dumma pidoliyaan  
s'aafetteedda; k'ay Ayhudatookka untunttu  
k'aalaaninne untunttu pidoliyaan s'aafetteedda.

<sup>10</sup> Marddokiyoosi he awaayuwaa ubbaa  
Kaatiyaa Ars's'ekisisa suntsan s'aafisiide,  
kaatiyaa maatafaa wotseedda. Yaatide elleelliyaa  
kaatiyaa paratuwwa toggiyaa asatuwwa bolla  
biittaw ubbaw kiitteedda.

<sup>11</sup> Kaatii kesseedda awaayuu katamatuwwa ub-  
baan de'iyaa Ayhudatuu ittippe shiik'anawunne  
barenttu bolla yiyaawaa olettiide te'anaw  
danddayana mala, maataa untunttoo  
imnee. K'ay ola miishshaa oyk'k'iide, ay  
biittappe gidooppenne, untuntta olanaw

yiyaawantta, untunttu naanaanne untunttu machchetuwaanna ubbaa ittuwaanne ashshenan wurssi wod'anawunne untunttu ak'uwaakka bonk'k'iide akkanaw maataa immee.

<sup>12</sup> Ayhudatuu Kaatiyaa Ars's'ekisisa kawutetsan hewaa ootsanaw keerettedda gallassay, Adaare giyaa tammanne laa'entso aginaa, tammanne heezzentso gallassaa.

<sup>13</sup> Kaatiyaa awaayuwaa biittatuwaa ubbaan de'iyaa Asay eranaadan, higgiiyaa gidiide awaayeteedda; hewekka Ayhudatuu barenttu morkkatuwaa bollan haluwaa kesanaw barentta giigissanaw danddayissee.

<sup>14</sup> Kiitettiyaawanttuu kaatiyaa golliiyaa paratuwaa toggiide, kaatiyaa azazuwaa gatsanaw elleelliidde beeddino. K'ay Suusa katamankka kaatii de'iyaa saan ha awaayuu asaa ubbaw imetteedda.

<sup>15</sup> Marddokiyoosi saluwaa malatiyaanne bootsa kawutetsaa mayuwaa mayyiide, ochchaa teeraa malatiyaa kaabbaa, liinuwaappe dadetteeddawaa bollanna gujjeedda; k'ay wolk'k'aama work'k'aa kallachchaakka wotsiidde, kaatiyaa sintsaappe kesseedda. Suusa katamay ilileeddanne nashechchaw nooc'u geedda.

<sup>16</sup> Hewe Ayhudatoo k'ay wolk'k'aama nashechchaanne ililssaa, woppanne shoobiya wode gideedda.

<sup>17</sup> Hewaa diraw, kaatiyaa awaayuu gakkina nabbabetteedda biittaaninne katamaa ubbaan de'iyaa Ayhudatuu ubbay, nashettiiddenne baalaa miidde peeshsheeddino. Hewaa gaasuwaan Ayhudatoo yayyiide, hewan de'iyaa



hara zariyaa asaappe daratu Ayhuda gideeddino.

## 9

*Ayhudatuu      Barenttu      Morkketuwaa*  
*Wod'eeddino*

<sup>1</sup> Adaare geetettiyaa tammanne laa'entso aginaan tammanne heezzentso gallassay gakteedda. He gallassay, kaatii koyro kesseedda awaayuwaa maaran Ayhudatuu morkketuu untuntta s'oonana geedda gallassaa. Shin yewuu aad'd'i wod'd'ina, Ayhudatuu barenttu morkkatuwaa s'ooneeddino.

<sup>2</sup> Kaatiyaa Ars's'ekisisa kawutetsaa gidдон de'iyaa Ayhudatuu ubbay barentta k'ohanaw koyiyaa ubbaa d'ayssanaw barenttu kataman kataman ittippe shiik'eeddino. Untuntunna ay asayenne ek'ettanaw danddayibeenna; ayaw gooppe, hara zariyaa gideedda Asay ubbay untunttoo yayyeedda.

<sup>3</sup> Ubbaa k'ay Marddokiyoosaw yayyeedda diraw, kaatiyaappe garssanna gadiyaa mood-diyaawanttu, awuraajjaa mooddiyaawanttu gadiyaa kaappatuunne duma dumabaa ootsiyaawanttu ubbay Ayhudatuwaa haa maaddeeddino.

<sup>4</sup> Ayaw gooppe, Marddokiyoosi kaatiyaa gollen wolk'k'aama maatay imetteeddanne wolk'k'aa gujji gujji biyaa asaa gideeddawe, he kawutetsaa gidдон de'iyaa biittaa ubbaan eretteedda.

<sup>5</sup> He keereedda gallassi Ayhudatuu barenttu morkkatuwaa ubbaa mashshaan wod'i d'aysseeddino; barentta is's'iyaa ubbaa bollankka barenttu koyowaa ootseeddino.

6 Waanna katamaa gideedda Suusa kaatii de'iyasaa s'alalan ichcheshu s'eetu asaa wod'i d'aysseeddino.

7-10 Unttuntu k'ay Parshshanddaata, Dalifoona, Asppaata, Poraata, Adaaliyaa, Ariidaata, Parmmashtta, Ariisaaya, Ariidaayanne Wayzzaata geetettiyaa, Hamaddaata na'aa Ayhudatuu morkkiyaa Haamaana naanaa tammuwaakka wod'eeddino. Shin unttuntu unttuntu ak'uwaa bonk'k'ibeykkino.

11 Ayhudatuu Suusa kataman kaatii de'iyaa sa'aan wod'eedda asaa paydu aappunento he gallassikka kaatiyaw odetteedda.

12 Yaatina, kaatii Kaatatto Astteero hawaadan yaageedda; «Ayhudatuu waanna katamaa gideedda Suusa kaatii de'iyasaa s'alalan ichcheshu s'eetu asaanne Haamana naanaa tammuwaa wod'i d'aysseeddino. Hewe hewaa gidoope, kaatiyaa biittatuunne haratuwaan unttuntu wod'eeddawanttu aappuna gidanddinooshsha! K'ay ha'i neeni woossiyaabay ayee? Taani new immana. Neeni taana oochchiyaabay harabay ayee? Taani new polana» yaageedda.

13 Astteera zaaraadde, «Kaatiyaa ha k'ofay nashechchoope, Suusan de'iyaa Ayhudatuu hachche ootseeddawaadan wonttikka ootsino. K'ay Haamana naanaa tammatuwaa anhaakka koc'aa bollan kak'k'anaadan azaza» yaagaaddu.

14 Hewaappe guyye kaatii hewaa ootsanaadan azazeedda; awaayuukka Suusan laa'entsuwaa imettina, Haamana naanaa tammatuwaa anhay koc'aa bollan kak'etteedda.

15 Adaare geetettiyaa aginaan tammanne oyddentso gallassan, Suusa de'iyaa Ayhudatuu k'aykka ittippe shiik'iide, hara heezzu s'eetu asaa wod'eeddino; shin ha"ikka untunttu untunttu ak'uwaa bonk'k'ibeykkino.

16 He wode kaatiyaa kawutetsaa garssan de'iyaa biittatuunne haratuwaan de'iyaa Ayhudatuukka ittippe shiik'iide, barenttu morkkatuwaa ubbaa olettiide te"eeddino. Untunttu ubbaanna 75,000 asaa wod'eeddawaappe guyyiyaan, barenttu morkkatuwaappe shemppeeddino. Shin untunttu ak'uwaa bonk'k'ibeykkino.

17 Hawe ubbay haneeddawe Adaare giyaa aginaan tammanne heezzentso gallassaana; tammanne oyddentso gallassan untunttu shemp-piide, baalaa miidde, ushiiddenne nashettiidde peeshiyaa gallassaa ootseeddino.

18 Shin Suusan de'iyaa Ayhudatuu tammanne heezzentsonne tammanne oyddentso gallassatuwaan wod'i peeshiide, tammanne ichcheshantso gallassan shemppeeddino. He gallassaa untunttukka baalaa miidde, ushiiddenne nashettiidde peeshiyaa gallassaa ootseeddino.

19 Hewaa diraw, k'eeri k'eeri katamatuwaan de'iyaa Ayhudatuu hachche gakkanawukka Adaare geetettiyaa aginaan tammanne oyddentso gallassaa baala gallassaa ootsiide bonchchiino. He gallassan miinonne ushiino; k'ay ittuu ittoo k'umaa imotaa immiino.

### *Puuriima Baalaa*

20 Marddokiyoosi ha hanedda ubbaa taarikiyaa s'aafiide dabddaabbiyaa Kaatiyaa

Ars's'ekisisa biittatuwaan ubbaan, haakuwaan matan, de'iyaa Ayhuda ubbaw kiitteedda.

<sup>21</sup> He dabddaabbiyaan Marddokiyoosi Adaare aginaan tammanne oyddentsonne tammanne ichcheshantso gallassatuwaa, Ayhudatuu laytsan laytsan baala ootsiide bonchchana mala, untunttoo odeedda.

<sup>22</sup> Ayaw gooppe, he gallassatuu Ayhudatuu barenttu morkkatuwaappe shemppuwaa demmeedda gallassatuwaa; k'ay he aginaykka untuntu kayyuunne yeekuu nashechhawunne baalaa muusaw laametteedda aginaa. Hewaa diraw, untuntu muusaaninne ushsan nashettiide, ittuu ittoo k'umaa hiyyeesatoo imotaa immiidde bonchchana mala, untunttoo odetteedda.

<sup>23</sup> Ayhudatuu Marddokiyoosi immeedda azazuwaa akkiide, untuntu bonchchanaw doommeedda baalaa laytsan laytsan aginaan bonchchanaw mayyeeddino.

<sup>24</sup> Gaasuunnekka Agaaga zarii Hammadaata na'ay Haamani, Ayhudatuu ubbatuwaa morkkii, untunta d'ayssanaw kase mak'etteedda; untunta wurssi wod'iyaa aginaanne gallassaa er-anaw Puriima giyaa saamaa yegisseedda.

<sup>25</sup> Shin Astteera kaatiyaakko geleeddawaappe guyyiyaan, Haamani Ayhudatuu bolla mak'etteedda iita mak'k'uu ubbay guyye simmiide, Aa bolla polettanaadan kaatii s'aafuwaan azazeedda. Yaatina, Haamaaninne Aa naanay tammuu koc'aan kak'etteeddino.

<sup>26</sup> Hewaa diraw, ha laa"u gallassatuu Puriima

geetettiyyaa saamaa Baalaa geetettiino. Ha dabddaabbiyaan untunttoo s'aafetteeddawaa ubbaa gaasuwaan, untunttu barenttu ayfiyaan be'eeddawaa gaasuwaaninne untunttu bolla gakeeddawaa gaasuwaan

<sup>27</sup> Ayhudatuu barenttoo, barenttu zaretoonne Ayhuda gidanaw koyiyaa ubbaw, ha baalaa bonchchiyaawaa wogaa ootseeddino. Hewekka laytsan laytsan aggenaan ha laa'u gallassatuwaa bonchchanaassa.

<sup>28</sup> K'ay, ha kawutetsaa gadiyaan ubbaaninne katamatuwaan ubbaan de'iyaa Ayhudatuu golliyyaa Asay ubbayne yaana yeletaa ubbay ha Puriima Baalaa hassayanaw bessiyaawe k'ashetteedda. Hewaa bollanka, Ayhudatuu awude giddooppene, ha Puriima gallassatuwaa bonchchanawunne he gallassatuwaan haneed-dabay untunttu zariyaanka dogettennan agganaw besse.

<sup>29</sup> Hewaappe guyyiyaan, Abihayilla naatta, kaatata Astteeranne Ayhuday Marddokiyoosi Puriima Baalaa s'eelliaawaan kase s'aafeedda dabddaabbiyaa mintsetsanaw hawaa laa'entso dabddaabbiyaa kumentsaa maatan s'aafeeddino.

<sup>30</sup> He dabddaabbetuu Ars's'ekisisa kawutetsan, s'eetanne laatamanne laappun gadiyaan de'iyaa Ayhudatoo ubbaw saruunne woppay gido giyaa sarotaanna s'aafettiide kiitetteeddino.

<sup>31</sup> K'ay untunttu kase s'oomanawunne kayyotanaw wogaa kesseeddawaadan, ha'i untuntta gidina, sintsappe yiyaa untunttu zeretsaa gidina, ha Puriima gallassatuwaa laytsan laytsan wogaa ootsiide bonchchana mala, he dabddaab-

betuu k'onc'c'issiino. Hewe Ayhuday Marddokiy-oosinne kaatata Astteeranne laa'u kesseedda aza-zuwaa.

<sup>32</sup> Kaatatti Asttiri azazuu Puriima Baalaa wogaa miniseedda; ikka mas'aafan s'aafetteedda.

## 10

*Kaatiyaa Ars's'ekissisanne Marddikiyoosa Gii-tatetsaa*

<sup>1</sup> Kaatii Ars's'ekissisi bare kawutetsaa gidon ha gas'aappe hini gas'ay gakkanaw de'iyaa Asay ubbay giiraa c'iggana mala, wolk'k'an azazeedda.

<sup>2</sup> I ootseedda wolk'k'aamanne malalissiyaa oosotuu ubbay, k'ay Marddokiyooosakka d'ok'k'u ootsiide, wooti bonchcheeddento k'onc'c'issiyaa taarikii Meedoonanne Parisse Kawutetsaa Taarikiyaa mas'aafan s'aafetteedda.

<sup>3</sup> Maataa baggan gidoope, Kaatiyaa Ars's'ekisisa itta giina, Marddokiyooosi laa'entsuwaa. K'ay I Ayhudatuwaankka loytsi bonchchetteeddanne dosetteedda asaa; ayaw gooppe, I bare asaa gideedda Ayhudatuu, sarotetsaaninne hirggi baynnan de'ana mala, loytsi daabureedda asaa.

**Geeshsha Mas'aafaa**  
**The Holy Bible in the Dawuro language of Ethiopia,**  
**Latin script**

copyright © 2024 The Word for the World International

Language: (Dawro)

Contributor: The Word for the World International

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-01

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 May 2025 from source files dated 1 May 2025

e663db08-d959-5a91-aa50-cd0737b1040c